DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

6. oktober 2009 *

I sag C-40/08,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao (Spanien) ved afgørelse af 29. januar 2008, indgået til Domstolen den 5. februar 2008, i sagen:

Asturcom Telecomunicaciones SL

mod

Maria Cristina Rodríguez Nogueira,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne M. Ilešič, A. Tizzano (refererende dommer), E. Levits og J.-J. Kasel,

* Processprog: spansk.

generaladvokat: V. Trstenjak
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Asturcom Telecomunicaciones SL ved abogados P. Calderón Plaza og P. García Ibaceta

— den spanske regering ved J. López-Medel Bascones, som befuldmægtiget

— den ungarske regering ved K. Veres, R. Somssich og M.Z. Fehér, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved W. Wils og R. Vidal Puig, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. maj 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29).

2 Anmodningen er blevet fremsat under en sag om begæring om tvangsfuldbyrdelse af en endelig voldgiftskendelse mellem selskabet Asturcom Telecomunicaciones SL (herefter »Asturcom«) og Cristina Rodríguez Nogueira vedrørende betaling af et beløb, der skyldtes i henhold til en kontrakt om mobiltelefonabonnement, som det pågældende selskab havde indgået med sidstnævnte.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Artikel 6, stk.1, i direktiv 93/13 bestemmer:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke

binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«

4 Direktivets artikel 7, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

5 Bilaget til samme direktiv indeholder en liste, der skal tjene som retningslinjer, over kontraktvilkår, der kan anses for urimelige. Blandt disse er i punkt 1, litra q), nævnt kontraktvilkår, der har til formål eller til virkning »at ophæve eller indskrænke forbrugerens adgang til at rejse søgsmål eller benytte andre retsmidler, navnlig ved at pålægge forbrugeren et krav om udelukkende at lade eventuelle tvister afgøre ved voldgift, der ikke er omfattet af retlige bestemmelser, ved uretmæssigt at begrænse de bevismuligheder, som forbrugeren har til rådighed, eller ved at pålægge denne en bevisbyrde, der ifølge gældende ret ligger hos en anden aftalepart«.

Nationale bestemmelser

6 I spansk ret blev forbrugerne først beskyttet mod urimelige kontraktvilkår ved den generelle lov nr. 26/1984 om beskyttelse af forbrugere og brugere (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) af 19. juli 1984 (BOE nr. 176 af 24.7.1984, herefter »lov nr. 26/1984«).

7 Lov nr. 26/1984 blev ændret ved lov nr. 7/1998 om almindelige forretningsbetingelser (Ley 7/1998 sobre Condiciones Generales de la Contratación) af 13. april 1998 (BOE nr. 89 af 14.4.1998, herefter »lov nr. 7/1998«), som gennemførte direktiv 93/13 i national ret.

8 Lov nr. 7/98 indsatte i lov nr. 26/1984 bl.a. en artikel 10a, der i stk. 1 bestemmer, at »[a]lle kontraktbestemmelser, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimelige kontraktvilkår, hvis de til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren. Under alle omstændigheder skal de eksempler på kontraktbestemmelser, som er nævnt i første tillægsbestemmelse til denne lov, anses for urimelige kontraktvilkår […]«.

9 Artikel 8 i lov nr. 7/1998 bestemmer:

»1. Generelle betingelser, som til skade for den, der tiltræder disse, er i strid med bestemmelserne i denne lov eller med ethvert andet påbud eller forbud, er uden videre ugyldige, medmindre disse foreskriver en anden retsvirkning i tilfælde af modstrid.

2. Navnlig er urimelige generelle kontraktvilkår i forbrugeraftaler ugyldige, og det gælder under alle omstændigheder kontraktvilkår af den karakter, som er nævnt i artikel 10a og den første tillægsbestemmelse til Ley 26/1984 […]«

10 På tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen var voldgiftsproceduren reguleret ved lov nr. 60/2003 om voldgift (Ley 60/2003 de Arbitraje) af 23. december 2003 (BOE nr. 309 af 26.12.2003, herefter »lov nr. 60/2003«).

11 Artikel 8, stk. 4 og 5, i lov nr. 60/2003 bestemte:

»4. Retten i første instans på det sted, hvor voldgiftskendelsen blev afsagt, er kompetent til at træffe afgørelse om tvangsfuldbyrdelsen i henhold til artikel 545, stk. 2, i lov om den civile retspleje […]

5. Annullationssøgsmål vedrørende voldgiftskendelse skal anlægges ved Audiencia Provincial på det sted, hvor denne er afsagt.«

12 Lovens artikel 22, stk. 1 og 2, bestemte:

»1. Voldgiftsmændene træffer afgørelse om deres egen kompetence, herunder spørgsmål vedrørende indsigelser angående voldgiftsaftalens eksistens eller gyldighed, eller enhver anden indsigelse, der vil være til hinder for realitetsbehandling af tvisten, hvis den tages til følge. I den forbindelse anses en voldgiftsaftale, der er indeholdt i en kontrakt, for en aftale, der er uafhængig af de øvrige bestemmelser i kontrakten. En voldgiftsafgørelse, hvorved kontrakten erklæres ugyldig, medfører ikke i sig selv, at voldgiftsaftalen bliver ugyldig.

2. De i det foregående stykke nævnte indsigelser skal senest gøres gældende på tidspunktet for afgivelse af svar i sagen, uden at en part ved at have udpeget eller deltaget i udpegelsen af voldgiftsmændene dermed afskæres fra at gøre indsigelser gældende. Indsigelse om, at voldgiftsmændene har overskredet deres kompetence, skal fremsættes, så snart spørgsmålet om overskridelse af kompetence behandles under voldgiftssagen.

Voldgiftsmændene kan alene behandle indsigelser, der fremsættes efter dette tidspunkt, såfremt forsinkelsen er begrundet.«

13 Samme lovs artikel 40 var affattet som følger:

»En endelig voldgiftskendelse kan anfægtes ved et annullationssøgsmål på de i dette afsnit fastsatte betingelser.«

14 Artikel 41, stk. 1, i lov nr. 60/2003 bestemte:

»1. Kendelsen kan kun annulleres, hvis den part, der påstår annullation, gør gældende og beviser:

[…]

f) at voldgiftskendelsen er i strid med ufravigelige retsprincipper (ordre public).

[…]«

15 I henhold til artikel 41, stk. 4, i lov nr. 60/2003 skal annullationssøgsmålet anlægges senest to måneder efter forkyndelsen af voldgiftskendelsen.

16 Artikel 43 i lov nr. 60/2003 bestemte:

»Den endelige voldgiftskendelse har retskraft og kan kun anfægtes ved appel i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om den civile retspleje om endelige domme.«

17 Samme lovs artikel 44 præciserede:

»Tvangsfuldbyrdelse af voldgiftskendelser foretages efter bestemmelserne i lov om den civile retspleje samt nærværende af afsnit.«

18 Ifølge artikel 517, stk. 2, nr. 2, i lov nr. 1/2000 om den civile retspleje af 7. januar 2000 (BOE nr. 7 af 8.1.2000, herefter »lov nr. 1/2000«) kan voldgiftskendelser og -afgørelser tvangsfuldbyrdes.

19 Artikel 559, stk. 1, i lov nr. 1/2000 er affattet som følger:

»Rekvisitus kan endvidere gøre indsigelse mod fuldbyrdelsen under påberåbelse af følgende mangler:

1. Rekvisitus savner den habilitet eller repræsentation, der kræves i så henseende.

2. Rekvirenten savner den habilitet eller repræsentation, eller godtgør ikke at have en sådan habilitet eller repræsentation, der kræves i så henseende.

3. Fuldbyrdelseskendelsen er grundlæggende ugyldig, fordi voldgiftsafgørelsen eller voldgiftskendelsen ikke pålægger opfyldelsesforpligtelser, eller fordi de fremlagte dokumenter ikke opfylder de i lovgivningen fastsatte betingelser for gennemførelse af fuldbyrdelse, eller fordi bestemmelserne i denne lovs artikel 520 er overtrådt ved anordningen af fuldbyrdelsen.

4. Hvis fuldbyrdelsesgrundlaget er en voldgiftskendelse, der ikke er blevet bekræftet af en notar, er grundlaget behæftet med manglende attestation for ægthed.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

20 Den 24. maj 2004 blev der indgået en aftale om mobiltelefonabonnement mellem Asturcom og Cristina Rodríguez Nogueira. Aftalen indeholdt en voldgiftsklausul, hvorefter enhver tvist om opfyldelsen af aftalen skulle afgøres ved voldgift af Asociación Europea de Arbitraje de Derecho y Equidad (europæisk sammenslutning for afgørelser i voldgiftssager og efter billighed, herefter »AEDAE«). Sæde for denne voldgiftsinstans, som ikke var angivet i aftalen, var Bilbao.

21 Da Cristina Rodríguez Nogueira ikke betalte nogle regninger og opsagde kontrakten inden udløbet af den aftalte minimumsabonnementsperiode, anlagde Asturcom en voldgiftssag for AEADE.

22 Voldgiftskendelsen, der blev afsagt den 14. april 2005, pålagde Cristina Rodríguez Nogueira at betale et beløb på 669,60 EUR.

23 Da Cristina Rodríguez Nogueira ikke anlagde annullationssøgsmål vedrørende voldgiftskendelsen, blev den endelig.

24 Den 29. oktober 2007 anlagde Asturcom sag ved Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao med påstand om begæring om tvangsfuldbyrdelse af den pågældende voldgiftskendelse.

25 I sin forelæggelsesafgørelse har denne ret fastslået, at voldgiftsklausulen i abonnementskontrakten om telefonitjenester er urimelig, bl.a. og først og fremmest fordi de omkostninger, som forbrugeren må afholde for at rejse til voldgiftsinstansens sæde, overstiger det beløb, som er genstand for tvisten i hovedsagen. Dernæst er sædet ifølge samme ret beliggende i betydelig afstand fra forbrugerens bopæl og er ikke angivet i

kontrakten. Endelig udfærdiger denne instans selv de kontrakter, som efterfølgende anvendes af telekommunikationsvirksomhederne.

26 Den forelæggende ret bemærker imidlertid dels, at lov nr. 60/2003 ikke giver voldgiftsmænd mulighed for af egen drift at erklære urimelige voldgiftsklausuler for ugyldige, dels at lov nr. 1/2000 ikke indeholder bestemmelser om den kompetente dommers bedømmelse af den urimelige karakter af voldgiftsklausuler med henblik på at træffe afgørelse i en sag om begæring af tvangsfuldbyrdelse af en voldgiftskendelse, der er blevet endelig.

27 På denne baggrund har Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao, idet den er i tvivl om den nationale lovgivnings forenelighed med fællesskabsretten, særligt for så vidt angår de nationale processuelle regler, besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Følger det af beskyttelsen af forbrugerne i medfør af [direktiv 93/13], at den ret, der behandler en begæring om tvangsfuldbyrdelse af en endelig voldgiftskendelse, der er afsagt, uden at forbrugeren har givet møde, af egen drift skal efterprøve, om voldgiftsaftalen er ugyldig, og følgelig skal ophæve voldgiftskendelsen, hvis den finder, at den nævnte aftale indeholder en urimelig voldgiftsklausul til skade for forbrugeren?«

Om det præjudicielle spørgsmål

28 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om direktiv 93/13 skal fortolkes således, at en national ret, hvortil der er indgivet en begæring om tvangsfuldbyrdelse af en retskraftig voldgiftskendelse, der er afsagt, uden at forbrugeren har givet møde, af egen drift skal påpege, at en voldgiftsklausul i en aftale mellem en

erhvervsdrivende og en forbruger udgør et urimeligt kontraktvilkår, således at retten er forpligtet til at ophæve den nævnte kendelse.

29 For at kunne besvare det stillede spørgsmål må det indledningsvis bemærkes, at den ved direktiv 93/13 indførte beskyttelsesordning hviler på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau, og at forbrugeren som følge heraf tiltræder betingelser, som på forhånd er udarbejdet af den erhvervsdrivende, uden at han kan øve nogen indflydelse på disses indhold (dom af 27.6.2000, forenede sager C-240/98 — C-244/98, Océano Grupo Editorial og Salvat Editores, Sml. I, s. 4941, præmis 25, og af 26.10.2006, sag C-168/05, Mastaza Claro, Sml. I, s. 10421, præmis 25).

30 Under hensyntagen til denne svagere stilling bestemmer direktivets artikel 6, stk. 1, at urimelige kontraktvilkår ikke er bindende for forbrugeren. Som det fremgår af retspraksis, er der tale om en præceptiv bestemmelse, der har til formål at erstatte den formelle balance, som kontrakten indfører mellem kontraktparternes rettigheder og forpligtelser, med en reel balance, der skal genindføre ligheden mellem parterne (jf. Mostaza Claro-dommen, præmis 36, og dom af 4.6.2009, sag C-243/08, Pannon GSM, Sml. I, s. 4713, præmis 25).

31 For at sikre den ved direktiv 93/13 tilsigtede beskyttelse har Domstolen ligeledes flere gange understreget, at uligheden mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende alene kan ophæves ved positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne selv (jf. dommen i sagen Océano Grupo Editorial og Salvat Editores, præmis 27, samt Mostaza Clara-dommen, præmis 26).

32 Det er på baggrund af disse principper, at Domstolen således har fastslået, at de nationale retter af egen drift skal efterprøve, om et kontraktvilkår er urimeligt (jf. Mostaza Claro-dommen, præmis 38).

33 Denne sag adskiller sig imidlertid fra den, der gav anledning til Mostaza Claro-dommen, idet Cristina Rodríguez Nogueira har forholdt sig fuldstændigt passiv under de forskellige procedurer i forbindelse med tvisten mellem hende og Asturcom, og navnlig har hun ikke anlagt annullationssøgsmål vedrørende den af AEADE afsagte voldgiftskendelse under anbringende af, voldgiftsklausulen udgør et urimeligt kontraktvilkår, hvilket har haft til følge, at kendelsen fik retskraft.

34 På denne baggrund skal det afgøres, om kravet om at erstatte den formelle balance, som kontrakten indfører mellem kontraktparternes rettigheder og forpligtelser, med en reel balance, der skal genindføre ligheden mellem parterne, forpligter den fuldbyrdende retsinstans til at sikre forbrugeren fuldstændig beskyttelse, og dette endog i tilfælde, hvor denne ikke har foretaget nogen som helst retlige skridt for at gøre sin ret gældende, og til trods for de nationale processuelle regler, der udmønter princippet om retskraft.

35 I den henseende må der frem for alt erindres om vigtigheden af retskraftprincippet både inden for Fællesskabets retsorden og i de nationale retssystemer.

36 Domstolen har haft lejlighed til at præcisere, at såvel hensynet til at sikre en stabil retstilstand og stabile retlige relationer som retsplejehensyn gør det påkrævet, at retsafgørelser, der er blevet endelige, efter at de hjemlede appelmuligheder er udnyttet, eller efter at appelfristerne er udløbet, ikke længere kan anfægtes (dom af 30.9.2003, sag C-224/01, Köbler, Sml. I, s. 10239, præmis 38, af 16.3.2006, sag C-234/04, Kapferer, Sml. I, s. 2585, præmis 20, og af 3.9.2009, sag C-2/08, Fallimento Olimpiclub, Sml. I, s. 7501, præmis 22).

37 Herefter følger det af Domstolens praksis, at fællesskabsretten ikke pålægger en national ret at undlade at anvende interne processuelle regler, der tillægger en afgørelse retskraft, selv om dette gør det muligt at afhjælpe en tilsidesættelse af en fællesskabs-

bestemmelse, uanset dennes karakter, der er sket ved den omhandlede afgørelse (jf. dom af 1.6.1999, sag C-126/97, Eco Swiss, Sml. I, s. 3055, præmis 47 og 48, Kapferer-dommen, præmis 21, og Fallimento Olimpiclub-dommen, præmis 23).

38 I mangel af fællesskabsbestemmelser på området henhører udformningen af retskraftprincippet under medlemsstaternes interne retsorden i henhold til princippet om, at disse frit kan anvende deres egne processuelle regler. Disse regler bør imidlertid hverken være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende situationer i national ret (ækvivalensprincippet), eller være udformet således, at de i praksis umuliggør eller uforholdsmæssigt vanskeliggør udøvelsen af rettigheder, der hjemles i Fællesskabets retsorden (effektivitetsprincippet) (jf. navnlig Kapferer-dommen, præmis 22, og Fallimento Olimpiclub-dommen, præmis 24).

39 Hvad for det første angår effektivitetsprincippet skal det bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende fællesskabsretten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale instanser. Under denne synsvinkel skal der i givet fald tages hensyn til de principper, der ligger til grund for den nationale retspleje, bl.a. beskyttelsen af retten til forsvar, retssikkerhedsprincippet og princippet om en hensigtsmæssig sagsbehandling (dom af 14.12.1995, sag C-312/93, Peterbroeck, Sml. I, s. 4599, præmis 14, og Fallimento Olimpiclub-dommen, præmis 27).

40 I det foreliggende tilfælde er den voldgiftskendelse, der er omhandlet i hovedsagen, blevet endelig, fordi vedkommende forbruger ikke har anlagt annullationssøgsmål til prøvelse af kendelsen inden for de frister, der er fastsat herfor.

41 I den henseende må det bemærkes, at ifølge fast retspraksis er fastsættelse af rimelige, præklusive søgsmålsfrister af hensyn til retssikkerheden forenelig med fællesskabsretten (jf. i denne retning dom af 16.12.1976, sag 33/76, Rewe-Zentralfinanz og Rewe-

Zentral, Sml. s. 1989, præmis 5, af 10.7.1997, sag C-261/95, Palmisani, Sml. I, s. 4025, præmis 28, og af 12.2.2008, sag C-2/06, Kempter, Sml. I, s. 411, præmis 58). Disse frister har nemlig ikke en sådan karakter, at udøvelsen af de rettigheder, der er tillagt i henhold til fællesskabsretten, gøres praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt (jf. i denne retning dom af 24.9.2002, sag C-255/00, Grundig Italiana, Sml. I, s. 8003, s. 34).

42 Det må herefter undersøges, om en frist på to måneder som fastsat i artikel 41, stk. 4, i lov nr. 60/2003 er rimelig, efter hvis udløb, når der ikke er anlagt annullationssøgsmål, en voldgiftskendelse bliver endelig og således får retskraft.

43 I denne sag må det for det første fastslås, som Domstolen allerede har fastslået, at en søgsmålsfrist på 60 dage ikke i sig selv er kritisabel (jf. i denne retning Peterbroeck-dommen, præmis 16).

44 En sådan præklusiv frist indebærer et rimeligt tidsrum, idet den giver mulighed for at vurdere, om der er grundlag for at få efterprøvet voldgiftskendelsen, og i givet fald at forberede et annullationssøgmål til prøvelse af sidstnævnte. I den forbindelse bemærkes, at det i denne sag på ingen måde er gjort gældende, at de nationale processuelle regler vedrørende anlæggelse af annullationssag til prøvelse af en voldgiftskendelse, herunder navnlig den herom fastsatte frist på to måneder, er urimelige.

45 For det andet må det præciseres, at fristen i henhold til artikel 41, stk. 4, i lov nr. 60/2003 begynder at løbe fra forkyndelsen af voldgiftskendelsen. Forbrugeren befinder sig således i hovedsagen ikke i en situation, hvor den præklusive frist begynder at løbe, eller er udløbet, uden at hun har haft kendskab til virkningerne af den urimelige voldgiftsklausul i forhold til hende.

46 På denne baggrund forekommer en sådan søgsmålsfrist at være i overensstemmelse med effektivitetsprincippet, i det omfang den ikke i sig selv gør det praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tilkommer forbrugerne i henhold til direktivet (jf. i denne retning dom af 27.2.2003, sag C-327/00, Santex, Sml. I, s. 1877, præmis 55).

47 Under alle omstændigheder må respekten for effektivitetsprincippet ikke føre til, at det under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, kræves, at en national ret ikke alene skal kompensere for en processuel undladelse hos en forbruger, der ikke er bekendt med sine rettigheder, som det var tilfældet i den sag, der gav anledning til Mostaza Claro-dommen, men også skal kompensere for den pågældende forbrugers fuldstændige passivitet, som det er tilfældet for så vidt angår sagsøgte i hovedsagen, der hverken har deltaget i voldgiftssagen eller har anlagt et annullationssøgsmål til prøvelse af voldgiftskendelsen, der som følge heraf blev endelig.

48 I lyset af de ovenfor anførte betragtninger må det fastslås, at de processuelle regler, der er fastsat i det spanske system om beskyttelse af forbrugere mod urimelige kontraktvilkår, ikke gør det praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, som direktiv 93/13 giver forbrugerne.

49 Hvad for det andet angår ækvivalensprincippet kræver dette, at de krav, der opstilles i national ret for af egen drift at påse overholdelsen af fællesskabsbestemmelser, ikke må være mindre gunstige end kravene til af egen drift at påse overholdelsen af interne regler på samme niveau (jf. i denne retning bl.a. dom af 14.12.1995, forenede sager C-430/93 og C-431/93, van Schijndel og van Veen, Sml. I, s. 4705, præmis 13 og 17 og den deri nævnte retspraksis).

50 For at kunne vurdere, om det nævnte princip overholdes i den sag, der er indbragt for den nationale ret, tilkommer det denne, der er den eneste, som har direkte kendskab til de processuelle regler for sagsanlæg i national ret, at efterprøve såvel formålet med som de væsentligste momenter ved søgsmål på grundlag af national ret, som hævdes at være tilsvarende søgsmål (jf. navnlig dom af 16.5.2000, sag C-78/98, Preston m.fl., Sml. I, s. 3201, præmis 49 og 56). Domstolen kan imidlertid med henblik på den bedømmelse,

som nævnte ret skal foretage, give den visse oplysninger vedrørende fortolkningen af fællesskabsretten (jf. dommen i sagen Preston m.fl., præmis 50).

51 Således som det er anført i denne doms præmis 30, må det imidlertid præciseres, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 er en præceptiv bestemmelse. Det bør endvidere fremhæves, at direktivet i henhold til Domstolens retspraksis er en foranstaltning, der efter artikel 3, stk. 1, litra t), EF er nødvendig for udførelsen af de opgaver, der er overdraget til Det Europæiske Fællesskab, og navnlig for en forbedring af levestandarden og livskvaliteten i hele Fællesskabet (jf. Mostaza Claro-dommen, præmis 37).

52 I betragtning af karakteren og betydningen af den offentlige interesse, som den beskyttelse, direktiv 93/13 giver forbrugerne, hviler på, må det fastslås, at det nævnte direktivs artikel 6 skal anses for ligeværdig med nationale regler, der inden for interne retsorden har rang af ufravigelige retsgrundsætninger.

53 Det følger heraf, at i det omfang den nationale ret, der er anmodet om at tvangsfuldbyrde en endelig voldgiftskendelse, i henhold til de nationale processuelle regler af egen drift skal efterprøve, om en voldgiftsklausul er uforenelig med ufravigelige nationale retsgrundsætninger, skal den ligeledes af egen drift efterprøve, om denne klausul er urimelig i henhold til direktivets artikel 6, så snart retten råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver (jf. i denne retning Pannon GSM-dommen, præmis 32).

54 En sådan forpligtelse påhviler ligeledes en national ret, når den i henhold til sin interne retsorden blot råder over muligheden for af egen drift at efterprøve en sådan klausuls uforenelighed med ufravigelige nationale retsgrundsætninger (jf. i denne retning van Schijndel og van Veen-dommen, præmis 13, 14 og 22, såvel som Kempter-dommen, præmis 45).

55 Ifølge den spanske regering har en ret, der kan fuldbyrde en voldgiftskendelse, der er blevet endelig, kompetence til af egen drift at efterprøve gyldigheden af en voldgiftsklausul, der er indeholdt i en aftale indgået mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, som følge af den omstændighed, at klausulen er i strid med ufravigelige nationale retsgrundsætninger. En sådan kompetence fremgår i øvrigt af flere nyere domme afsagt af Audiencia Provincial i Madrid og af Audiencia Nacional.

56 Det tilkommer derfor den forelæggende ret at tage stilling til, om dette er tilfældet i den sag, der er forelagt den.

57 Endelig må det for så vidt angår konsekvenserne af, at den fuldbyrdende ret har konstateret, at en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger indeholder en urimelig voldgiftsklausul, bemærkes, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 kræver, at medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår ikke binder forbrugeren »i henhold til deres nationale lovgivning«.

58 Herefter tilkommer det, som den ungarske regering har anført i sine skriftlige indlæg, den forelæggende ret i henhold til national lovgivning at drage alle de konsekvenser, som eksistensen af en urimelig voldgiftsklausul medfører for voldgiftskendelsen, for så vidt som denne klausul ikke kan binde forbrugeren.

59 I betragtning af det ovenfor anførte skal det forelagte spørgsmål besvares med, at direktiv 93/13 skal fortolkes således, at en national ret, hvortil der er indgivet en begæring om tvangsfuldbyrdelse af en retskraftig voldgiftskendelse, der er afsagt, uden at forbrugeren har givet møde, er forpligtet til, så snart den råder over de fornødne faktiske og retlige oplysninger herom, af egen drift at efterprøve, om den voldgiftsklausul, der er indeholdt i en kontrakt indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimelig, for så vidt som retten i henhold til de nationale processuelle regler kan foretage en sådan efterprøvelse i lignende sager af intern art. Hvis dette er

tilfældet, påhviler det denne ret at drage alle de konsekvenser, der følger heraf efter national lovgivning, for at sikre, at forbrugeren ikke er bundet af nævnte klausul.

Sagens omkostninger

60 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler skal fortolkes således, at en national ret, hvortil der er indgivet en begæring om tvangsfuldbyrdelse af en retskraftig voldgiftskendelse, der er afsagt, uden at forbrugeren har givet møde, er forpligtet til, så snart den råder over de fornødne faktiske og retlige oplysninger herom, af egen drift at efterprøve, om den voldgiftsklausul, der er indeholdt i en kontrakt indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimelig, for så vidt som retten i henhold til de nationale processuelle regler kan foretage en sådan efterprøvelse i lignende sager af intern art. Hvis dette er tilfældet, påhviler det denne ret at drage alle de konsekvenser, der følger heraf efter national lovgivning, for at sikre, at forbrugeren ikke er bundet af nævnte klausul.

Underskrifter